

Femte roten, tomt 1

Kvarteret Härbärg

Sjuttonde roten 1637–57v

Åttonde roten 1657h–70

Sunnan Stora Hamnen, Östan Lilla Östra Hamnen (Hotell Göta Källare)

Strax nedanför dåvarande Slusskvarnen.
Östra Larmgatan 2

Majoren och stadsingenjören Herr Bengt Wilhelm Carlberg

byggde 1733 här på fästningens grund med Kungl. fästningskommissionens tillstånd vid Drottningporten och slussen ett trähus.

1737: Herr Capitein Carlberg

1741: (Riksens ständers kontors arkiv. Kammarkontoret, Länshuvudböcker G1 1741 Gbg och Bohus län Uppgift 1740–41). Herr Capitein och stadsingenjören Herr Bengt Wilhelm Carlbergs hus Betalar vid fortifikationen.

1745: Bengt Wilhelm Carlbergs trähus inköptes 5.4.1746 av *justitieborgmästare Paul Ekerman* född 1708, död i Stockholm 13.11.1749. Gift *Christina Beata Häger*, född 1714, död 13.11.1787.

1750: Gbg drätsel FII:948: Sal justitieborgmästare Paul Ekermans änkefru. Endast brandvaktsavgiften i proportion till 2 daler 8 skill på en tomt.

1753: *Handelsman Nicklas Jacobssons* gård Ibm fru borgmästarinnan Eckerman

Handelsman Nicklas Jacobsson var gift 1/ *NN Nissen*, död 1748, dotter till *handelsman Erik Nissen*; 2/ *Catharina Maria Eckerman*, dotter till *justitieborgmästare Paul Eckerman*. Niclas Jacobsson var 1760 var ägare av Ekermans båda ödetomter 8.42.

Bröderna Jacob och Niclas Sahlgren tilldelades den 11.11.1729 ett ”privilegium exclusivum” på anläggandet av ett sockerraffinaderi i eller utom Göteborg. Enligt detta privilegium skulle under de närmaste 35 åren inget annat sockerraffinaderi tillåtas att anläggas inom 30 mils avstånd från Göteborg. På grundval av detta privilegium hade bröderna Sahlgren i Gamlestaden byggt ett sockerraffinaderi (uppfört i 5 våningar i sten och däröver en vind på 3 våningar i trä).

De 25 åren var inte gångna när handelsman Nicklas Jacobsson omkring 1750 inom stadens hank och stör i konkurrens med bröderna Jacob och Niclas Sahlgrens raffinaderi uppförde ett nytt sockerraffinaderi på denna tomt 5.1 vid Stora Hamnkanalen strax nedanför dåvarande Slusskvarnen, där det nuvarande ”Palace Hotel” är beläget, som Bodman beskriver i sin bok om Göteborgs sockerbruk 1808–1934 (sid. 2) är hotellets murar och källarvalv till största delen kvarlevor från detta Jacobssonska sockerbruk, Det härjades visserligen 1792 av eldsvåda, men socker skulle dock inom dess restaurerade murar i två omgångar till komma att raffineras.

Ytterligare ett sockerbruk uppfördes 1773 på Lisebergs ägor vid Mölndalsån.

16.11.1753 *Handelsman Johan Wising* och lärodrängarna Sven Nilsson och Erik Olofsson hade instämmts: de båda sistnämnda hade lämnat sin tjänst vid Nicklas Jacobssons sockerraffinaderi

utan orlovssedel och tagit tjänst hos herr Wising. De hade ålagts av Hall- och Manufakturrätten den 13 nov. att gå tillbaka i Jacobssons tjänst. Det hade de inte gjort. W. hade vid vite av 50 d smt ålagts av magistraten att släppa dem. De hade återvänt till Jacobsson men därefter rymt tillbaka till W. igen.

1755: Herr Nicklas Jacobssons gård på fästningens grund Sockerbruksbyggnaderna. (Avkort. 1755) *Gesällen Olof Tingstedt*, taxerad 6.18, *gesällen Åhberg*, betalt vid artilleriet, *rullaren Carl Kilman*, taxerad 10.102, *rullaren Olof Holm*, taxerad 3.3, *rullaren Anders Olofsson*, taxerad 3.3, *pipmakaren Anders Hindberg*, taxerad 10.86.

Rgk 1763–69 Sockerbruket: Herr *Nicklas von Jacobsson*, *Bokhållare Ullgren*. *Kontorsgossen L Diurberg*, *dräng Arvid Jonsson*, *kusk Lars Bergman*

1765–75 Fru Borgmästarinnan Eckerman på fästningens grund

1786–87 Assessor välborne Niclas von Jacobssons änka efter Kungl. Resolution På fästningens grund. Således betalas inga Tomtören utan endast brandvaksavgiften proportionsvis efter en tomt.

1790 *Rådman Hans Edvard Pettersson* på fästningens grund (inga tomtören etc)

Hans Edvard Pettersson (född 17.12.1716, död 15.5.1822). Son till *kyrkoherden i Riddarholmen och Bromma Abraham (Christiansson) Pettersson och Ulrika Elisabeth von Hanswolff*. Utnämndes i dec 1780 till förste notarie i Göteborg och 18.6.1786 till litterat rådman. Erhöll titeln hovrättsassessor. Efterlämnade enligt bou 22.8.1822 stenhus och tomter nr 5.7 och 4.128 värt 500 rdr banco samt $\frac{1}{3}$ i kronoskattehemmanet Ugglum Storegården i Partille, 4950 rdr. Gift 1/ 15.6.1787 med *Catharina Margareta Beckman*, född 1770, död i lungsot 31.11.1795, dotter till *segelmakaremäster Christian Beckman*, född 1732, död 17.8.1798 och *Anna Cecilia Tillroth*, född 1740, död 28.3.1809; 2/ 1797 med *Ulrika Margareta Keyser*, född 30.6.1778, död 22.8.1806, dotter till *grosshandlaren och stadsmajoren i Stockholm Abraham Keyser*, född 1745, död 1811. Behållning vid bou 10.12 1806 5 359:23 rdr banco. Ovanstående stenhus 5.7 inköpt för 5 566 rdr. 3/ 24.5.1807 med *Petrina (?) Johanna Loefvander*, född 1788, död 1881, dotter till *pastorn i Böne, senare prosten i Fröjered Per Andersson Loefvander* (Berg I:3, 94).

1800–07 Ligger på Kronans grund. *Mjölaren Roys* ödetomt belägen på fästningens grund.